

Sesiunea 58: Auditul și controlul instituțiilor de învățământ – bune practici și provocări

1. Introducere

Auditul și controlul în instituțiile de învățământ preuniversitar sunt esențiale pentru asigurarea calității, transparenței și legalității activității școlare. Ele contribuie la buna guvernare, la creșterea încrederii publicului în educație și la eficiența utilizării resurselor. Pentru inspectorii școlari, dezvoltarea competențelor în domeniul auditului și controlului este esențială pentru prevenirea riscurilor, identificarea disfuncționalităților și promovarea bunelor practici.

2. Cadrul legislativ și instituțional

- **Legea Educației Naționale nr. 1/2011** – stabilește obligativitatea controlului și auditului intern/external în școli.
- **ARACIP** – asigură evaluarea externă a calității și acreditarea.
- **Curtea de Conturi, Corpul de control al Ministerului Educației, Direcțiile Generale de Control Intern, Inspectoratele Școlare** – structuri cu atribuții de audit și control financiar, administrativ și de calitate.
- **Ghiduri metodologice și proceduri specifice** (control financiar, audit de management, audit de calitate, inspecții tematice sau generale).

3. Tipuri de audit și control în educație

3.1. Audit intern

- **Audit financiar:** verificarea utilizării fondurilor, a respectării procedurilor bugetare și a legalității cheltuielilor.
- **Audit de management:** analiza eficienței, eficacității și economicității activității manageriale.

PNRR: Fonduri pentru România modernă și reformată!

- **Audit de calitate:** evaluarea conformității proceselor educaționale cu standardele ARACIP și strategiile instituționale.

3.2. Audit extern și control

- **Controlul efectuat de autoritățile centrale sau județene:** verificarea legalității, a implementării politicilor publice, a respectării standardelor de calitate și a gestionării resurselor.
- **Inspecțiile tematiche, generale și de specialitate** efectuate de inspectoratele școlare.
- **Evaluarea externă ARACIP** pentru acreditare, reacreditare și evaluarea periodică a calității.

4. Obiectivele auditului și controlului

- **Asigurarea legalității și a utilizării eficiente a resurselor** (financiare, materiale, umane).
- **Prevenirea, identificarea și corectarea disfuncționalităților sau a neconformităților.**
- **Îmbunătățirea continuă a calității procesului educațional și a managementului școlii.**
- **Creșterea transparenței și responsabilității la nivel de instituție.**
- **Susținerea dezvoltării organizaționale prin recomandări de îmbunătățire.**

5. Bune practici în audit și control

5.1. Planificare riguroasă și transparentă

- Elaborarea unui **plan anual de audit și control**, agreat cu echipa managerială și comunicat public.
- Selectarea obiectivelor de control pe baza analizei de risc și a priorităților instituționale.

5.2. Utilizarea unor instrumente moderne și standardizate

- **Liste de verificare (checklist-uri), grile de evaluare, aplicații digitale** pentru colectarea și analizarea datelor.
- Raportare electronică și arhivare transparentă a rezultatelor auditului.

5.3. Implicarea echipei și dialog constructiv

- **Consultarea echipei manageriale și a personalului** pe parcursul procesului de audit.
- **Feedback constructiv și recomandări personalizate**, nu doar constatarea neregulilor.

5.4. Raportare clară și acțiune corectivă

- Elaborarea de **rapoarte clare, concise, orientate spre soluții**, cu termene clare de remediere.
- Monitorizarea implementării recomandărilor, evaluare post-audit.

5.5. Formare profesională continuă pentru echipele de audit/control

- Participarea inspectorilor, auditorilor și directorilor la cursuri de actualizare privind legislația, managementul riscului, etica profesională, utilizarea tehnologiei în audit.

6. Provocări frecvente în auditul și controlul școlar

6.1. Birocrație și suprapunere de controale

PNRR: Fonduri pentru România modernă și reformată!

- Multiple structuri de control pot genera **supraîncărcare cu raportări, stres și pierdere de timp** pentru școală.
- Soluție: **coordonare mai bună între instituțiile de control**, planificare comună a vizitelor, reducerea duplicării controalelor.

6.2. Lipsa de expertiză sau resurse

- Deficit de personal specializat în audit, lipsa formării continue, fluctuație mare în echipele de control.
- Soluție: **investiții în formare și stabilitate, recrutarea de specialiști cu experiență.**

6.3. Rezistența la schimbare sau percepția controlului ca sancțiune

- Personalul școlii poate percepe auditul ca un pericol, nu ca o oportunitate de dezvoltare.
- Soluție: **abordare consultativă, comunicare empatică, accent pe prevenție și îmbunătățire.**

6.4. Lipsa digitalizării

- Procesul de audit/control manual este consumator de timp și predispus la erori.
- Soluție: **implementarea platformelor digitale pentru managementul auditului, semnarea electronică, arhivare și raportare online.**

7. Studii de caz și exemple de bune practici

7.1. Audit intern modernizat cu aplicații digitale

Unele inspectorate și școli din România au implementat **platforme online de audit intern**, ceea ce a crescut transparența și a redus timpul de procesare a rapoartelor.

7.2. Parteneriat între inspectorate și ARACIP

Echipe mixte pentru evaluarea periodică a calității, sesiuni de feedback cu echipele școlilor, ateliere de formare comună pentru diseminarea bunelor practici.

7.3. Proiecte pilot de control tematic

Inițiative de audit tematic la nivel județean (ex: controlul implementării digitalizării, siguranța școlară, prevenirea discriminării), cu rapoarte publice și planuri de măsuri.

8. Recomandări pentru inspectorii școlari și managerii instituțiilor de învățământ

- **Planificați auditul și controlul ca instrumente de dezvoltare, nu doar de sancțiune.**
- **Comunicați deschis și transparent cu toți actorii implicați.**
- **Investiți în formare profesională continuă pentru echipele de audit/control.**
- **Utilizați instrumente digitale pentru eficientizarea procesului.**
- **Promovați cultura feedbackului constructiv și a învățării din greșeli.**
- **Colaborați cu alte instituții pentru reducerea suprapunerilor și a birocratizării excesive.**
- **Monitorizați implementarea recomandărilor și ajustați planurile de audit în funcție de contextul și riscurile identificate.**

9. Concluzii

Auditul și controlul sunt piloni ai calității, legalității și performanței în instituțiile de învățământ. Provocările acestui domeniu pot fi depășite prin profesionalism, colaborare, digitalizare și formare continuă. Inspectorul școlar este chemat să fie nu doar un controlor, ci și un partener al dezvoltării, promotor al bunelor practici și garant al eticii și eficienței instituționale.

10. Bibliografie (exemple orientative)

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011.
2. Ministerul Educației – *Ghid metodologic pentru auditul intern și controlul în educație*.
3. ARACIP (2022). *Standardele de calitate și proceduri de evaluare externă*.
4. Curtea de Conturi, rapoarte anuale.
5. Proiecte și studii de caz realizate de Inspectorate Școlare și ARACIP.
6. OECD (2021). *Internal Audit and School Governance*.

